

Inštitut za politike prostora
Tržaška 2
1000 Ljubljana
kot koordinator Mreže za prostor

RS Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
Dunajska c. 22
1000 Ljubljana

Datum: 21.12.2020

Zadeva: **Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o kmetijskih zemljiščih – komentar Mreže za prostor**

Spoštovani,

na vas se obračamo kot koordinator Mreže za prostor, ki združuje nevladne organizacije za trajnostno urejanje prostora in sicer glede predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o kmetijskih zemljiščih, ki je trenutno v javni razpravi.

Najprej kot zelo dobrodošlo pozdravljamo ureditev glede prepovedi oglaševanja, kar bo nedvomno pripomoglo k omejevanju tega pojava in s tem odpravilo tudi dosedanje nejasnosti glede inšpekcijskega ukrepanja. Sicer pa smo kritični do sprememb, ki se nanašajo na objekte in posege v prostor:

- 1. Kot že v preteklosti nasprotujemo področnemu urejanju prostora, saj imamo krovno sistemsko ureditev prostorskega načrtovanja in dovoljevanja gradnje objektov.** Od nekaterih posamičnih odstopanj, ki bi jih lahko še razumeli v smislu potrebnega *lex specialis*, se izjeme in posebne ureditve, ki odstopajo tudi od temeljnih načel urejanja prostora ter seznam objektov le širi in s tem izpodjeda celovitost trajnostnega urejanja prostora v Sloveniji. Celovito varstvo zemljišč, ki ga zagotavlja urejanje prostora, je **skupaj** z varstvom kmetijskih zemljišč zato tudi ustavna kategorija, opredeljena v 71. členu Ustave Republike Slovenije. Tako je naloga Zakona o kmetijskih zemljiščih poleg sistemskega prostorskega zakona zagotavljati posebne (strožje) varovalne režime za kmetijska zemljišča. Neutemeljenega širjenja posegov in gradenj (novi 3č. člen) zato ne moremo nekritično sprejeti.

2. **Menimo, da predlog zakona ni dovolj celovito predstavljen, da bi bilo s stališča trajnostnega urejanja prostora in varstva okolja v kontekstu razglašanih okoljskih in podnebnih izrednih razmer možno kvalitetno podajanje pripomb.** Predlog zakona prinaša spremembe, ki bodo imele dolgoročne posledice v prostoru. [Napovedi ARSO](#) za Slovenijo do konca stoletja kažejo na pomembne spremembe v našem prostoru, ki bodo vplivale predvsem na kmetijstvo. Na podlagi obstoječih znanstvenih spoznanj prevladuje splošno zavedanje, da je ključno ukrepanje v tem desetletju. Zato je potrebno, da se varstvo in upravljanje s kmetijskimi zemljišči temu prilagodi, ukrepi v prostoru pa zastavijo zgodaj, da bodo učinkovali v času, ko bo to potrebno. Spremembe glede poseganja v kmetijska zemljišča morajo zato slediti ciljem podnebnih sprememb, ki se trenutno zaostrejejo, čemur bo sledila tudi skupna kmetijska politika. Predlog zakona, ki je v javni razpravi, je tako priložnost, da se to upošteva in spremembe pripravijo dolgoročno premišljeno. Zdaj se lahko vzpostavijo normativne podlage, ki bodo omogočale upravljanje s kmetijskimi zemljišči za uspešno blaženje in prilagajanje podnebnim spremembam, morebitne topogledno nepremišljene rešitve pa bodo imele dolgoročne negativne učinke in nas bodo oddaljevale od zastavljenih ciljev.

Da bi lahko konkretno komentirali posamezna določila, bi morali poznati razloge za spremembe, ki se tičejo inštrumentov zemljiške politike in umeščanja objektov, kar pa skromna obrazložitev k predlogu zakona ne ponudi, niti niso predstavljene ustrezne strokovne podlage, ki so edine lahko osnova za tako obsežne spremembe. Na primer instrumenta nadomeščanja kmetijskih zemljišč, ki je lahko zelo dobrodošel, ni možno oceniti (in seveda tudi ne uvajati) brez, da so preučene realne možnosti, mapirajo potenciali in ocenijo predvideni učinki na ohranjanje količine in kakovosti kmetijskih zemljišč.

Glede na navedeno zato predlagamo,

- **da izdelate oz. dopolnite morebitne obstoječe strokovne podlage** z oceno možnih in optimalnih posegov v prostor, ki omogočajo prilagajanje kmetijstva za zagotavljanje pridelave hrane v pričakovanih okoljsko in podnebno spremenjenih zahtevnih razmerah, **ter jih objavite;**
- predlog **dopolnite z zahtevanimi uvodnimi vsebinami** v skladu z [Navodili za izvajanje Poslovnika Vlade Republike Slovenije št. 10](#) (predvsem podrobno predstavitev presoje posledic za okolje, s poudarkom na presoji posledic glede podnebnih sprememb in biotske raznovrstnosti) in tak **predlog daste ponovno v javno razpravo.**

Pripravila:
Senka Šifkovič Vrbica

Direktor:
Marko Petelin

V vednost:
Ministrstvo za okolje in prostor, Dunajska 48, 1000 Ljubljana